

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențele sunt, a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rēadul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Nr. 4180 Pres.

Fac cunoscut tuturor căroră se cuvine: că în urma promovării archimandritului și până acum vicariul meu archiepiscop **Nicolau Popea** la demnitatea de episcop al eparchiei Caransebeșului, având în vedere dispozițiunile Statutului organic § 118 — am denumit și instituit (e vicariu al meu archiepiscopesc pentru archidieceasa Transilvaniei pre archimandritul și asesor consistorial **Dr. Ilarion Pușcariu**, între marginile acelorăși dispozițiuni ale Statutului organic.

Sibiu, 12/24 Iunie, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiu, 16 Iunie.

Mișcările lucrătorilor din Cladno și Steyr sunt simptome, cu cari vor trebui să-și facă sēmă cei ce conduc destinele poporului.

Cestiunea lucrătorilor este pusă la ordinea zilei și sângele vērșat de gendarmii dela Cladno probabil, că nu va rămâne nerēsăbunat.

În unul din numerii trecuți ai diariului nostru am descris tot la acest loc miseriile lucrătorilor din fabrici și muncă și am îndegitat și pericolele, ce se pot nasce din aceste referințe.

Nu a trecut multă vreme, nici luni, decând dăsem espresione temerei nōstre, că mișcările socialiste nu sunt isolate — ci ele se ivesc când în o parte a Europei, când în alta — dar nu puteam presupune, că în monarhia nōstră, în Boemia, și cu deosebire în Steyr, unde lucrătorii au de lucru, cu puscile Manlicher și sunt bine plătiți — pōte mai bine ca nici odată — să-și ridice fruntea și să cēră să li se resplătēscă munca după merit și dreptate.

Dar se vede, că fie-care secul și are ideile sale și cestiunile sale.

Vēcul al XVI lea aduce Europei reformatiunea și sgudue împērății puternice din temelii, pentru că sub masca religiunii s'au comis de cātră biserica catolică cele mai grosolane abuzuri.

Vēcul al XVIII lea voescă să rumpă cu tradițiunile feudalismului, și să dărime zidurile ce despart pe om de om și acēsta nu se putē decât prin vērșare de sânge, prin revoluțiune.

Seculul al XIX lea a continuat pe calea înaintemergătorului lui, libertatea a fost pusă pe stindard cu egalitatea cetățenilor și a trebuit să curgă șirōie de sânge nevinovat pentru ca să cadă cătușele de pe brațele omenilor, cari nu au avut fericirea a se

nasce din conți, baroni și alți dignitari, cari nu aveau alt merit decât că erau din lēgăn crescuți ca să fie domni și alții să le fie slugi și supuși.

Este rezervat periodului din urmă al acestui secul ca să rezolveze și cestiunea socială, o problemă în adevēr grea de rezolvat, pentru că vine în colisiune cu interesele celor ce vor să trăsēcă după munca altora fără pic de ostēnlă. Imperatul Germaniei este mare potentat, la spatele lui stau milioane de baionete și totuși a vorbit frumos cu deputațiunea lucrătorilor, semn, că a considerat cere-rile lor de juste, dar semn și mai evident, că ține sēmă de lucrători, ca de un factor puternic. La noi până acum lumea nu a prea pus cuvenitul pond pe plāngerile omenilor sērăci. Din incidentul tulburărilor dela Cladno și Steyr omenii încep însă a luă lucrul cu mai multă băgare de sēmă, și noi de acēsta numai ne bucurăm.

Se ar putē ușor explică lucrul ca o cestiune de ură națională a cehilor contra germanilor și pusă cestiunea pe terenul acesta ar află mai ușor îndrep-tărire pușca și glōnțele.

În viața poporului român încă înregistrăm acte de natură curat socială și agrară și cine nu scie, că lucrurile au fost puse pe terenul de ură al unei națiuni contra celeilalte, și pusă odată cestiunea pe acest teren, tōte crudelitățile comise de cel tare contra celui slab au fost justificate de cei ce au interes a denatură adevērul.

Printre șiruri și acum se pōte ceti, că cehii cei tineri stau la spatele lucrătorilor, pecând escesul nu pare a fi nici decât de natură politică.

În Boemia poporul e cu mult mai descept ca să nu cunōscă pe ceice îi vor binele — și lucrătorii nu au nimica cu afacerile politice, dar la tot casul, că au cu aceea, că ce se bage în gură și cu ce se se îmbrace și încălșăscă după munca lor.

Dacă din nefericire la noi s'ar ivi un astfelu de cas, lucrului i s'ar dă o altă colōre — și de aceea noi, cari ținem mult ca poporul nostru să fīe înțelept și prudent, totdeauna am fost și suntem pentru aplanarea divergințelor pe cale pacinică.

Ađi noi nu avem lucrători, dar avem mulți plugari, cari nu au plug și cară, și mai puțin ce să prindă la ele, căci cu oprirea vāmelor dela cātră România, cu comasările cele nedrepte li s'a îngreunat mult traiul și li s'a făcut aprōpe imposibil ținerea de vite, ce pān aici a fost un isvor de câștig și bunăstare și nu ne va prinde mirare, dacă se vor ivi nemulțămiri în o formă ori în alta — dar sciind firea cea bună a poporului nostru, suntem siguri, că nu se va lāsă răpit la fapte nesocotite.

Veni-vor și străinii să recunōscă acēstă însușire bună a poporului și să nu abuzeze de bunătatea acestui element de ordine, e o altă întrebare, tot ce cerem noi, e ca la noi nemulțămirea să nu fie interpretate în sens reu, să nu li se dea colorit politic, ci să se recunōscă, că cu sērăcia se pot ivi conflicte între cetățeni, și nu e bine ca să fie omenii cei puternici preaegoști, nu e bine să stōrcă citrona pān nu mai e nici un suc în ea și apoi să o arunce, căci în urma urmelor ađi popōre întregi nu pot fi lēpădate ca nisce fructe, după ce le ai luat folosul. Am aprețiat deci turburările după adevērata stare faptică, și noi credem, că divergințe de atari natură se pot delătură până nu se varsă sânge de om, — numai egoismul să dispară din cei bogăți, numai dreptatea să se dea fie căruia după munca lui și să împedece cât numai se pōte înmulțirea omenilor fără casă și fără masă — căci în ora ce s'au înmulțit proletariatul — cestiunea socială va fi și la noi la ordinea zilei cu tōte funestele ei consecințe.

Revista politică.

Situațiunea se lămuresce tot mai mult. După răspunsul monarhului, dat conducătorilor delegațiunilor au urmat informațiunile și declarațiunile ministrului de externe Kálnoky asupra situațiunei politice.

Tōtă atențiunea diplomației nōstre este îndreptată spre Orient și dela dezvoltarea lucrurilor în acele state condiționēză pacea orf conflictul europēn.

Declarațiunile ministrului nu diferă de vorbirea monarhului, ele sunt tot așa de seriōse, dar și tot așa de îngrijitoare totdeodată, căci e pusă alternativa: ori influința austro ungară câștigă teren și domnescă asupra peninsulei balcanice, ori ea se nimicesce prin mījlocele Rusiei și atunci Austro-Ungară ale căreia interese vitale și mari încă se nimicesc, va fi silită a provocă însa-și resboiul pentru a satisface atât ambițiunei sale de putere mare cât și a-și păđi interesele nevătămate.

Declarațiunile ministrului de externe mai pe scurt sunt următoarele: Situațiunea nu s'a schimbat în cee-ce privește politica generală. Nu este tresce firma speranță, că pacea europēnă nu este amenințată, cu tōte că evenimentele ultime dela granița sud-ostică au fost de tot îngrijitoare, li s'a dat însă o prea esagerată însemnătate.

Cât privește dezvoltarea lucrurilor din România, ea e favorabilă politiceei nōstre. Ce-i drept să lățise vestea, că direcțiunea politică de acolo s'a

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.”

(Urmare.)

Eră troadenii dacă au oblicit, că s'au mănias Achileu pe elini, și s'au osebit de dēnșii, și la rēsboiu nu va să iasă s'au bucurat fōrte, și s'au îmbărbătat, și au eșit vitezul Ector cu troadenii lui, și-i îndemna se fie îndrăsneți, și și-au întocmit ostile ca un împēră, și s'au lovit, și-i lua vitezul Ector în hiola calului, și-i tăia într'amēndōuē mănile, și cădea elinii, ca frunza tōmnei de vēnt, și s'au întărit troadenii a tăia pe elini, cât s'au cutremurat tōți împērății elenisti, și au perit din elini cât nu are număr. Er vitezul Ector au strīmat pe elini, și i-au gonit de lângă Troada 40 de mile, și era lucru mare a privi pe Ector cât era de tīnēr și de iscusit, și de tīnēr ce vitejie arăta prin mijlocul ostilor, și s'au întors Ector cu ostile sale la cetatea Troadei, și s'au vestit tōți troadenii. Și după aceea de câte ori venia elinii, tot înfrāngea Ector, și-i da înapoi tot tăindu-i până la tabăra lor. Er elinii se spāriau rēu, și au vēđut, că s'au osēndit pentru mōrtea lui Palamid filosotul cea pe direptate, și s'au sculat tōți domnii elenisti și craii, și au mers la

cortul lui Achileu, și au căđut la piciōre-i, și au început a se rugă, să nu-i urgisēscă, că sunt periti fără de dēnsul. Ce să i se facă milă de ostile elinesti, să nu piară în tēră străină. Er Achileu nici gura nu și-au deschis se le rēspondă, ci pentru mōrtea lui Palamid tot plāngea. Er elinii tot se rugă, și i-au dăruit cetăți, și avuții și robii, și tot ce va pōfti, numai să se scōle să mērgă la rōsboiu, er Achileu cu mănē mare au început a-i muștră pe dēnșii pentru mōrtea lui Palamid, dicēnd: ce vină au făcut împērătlui Agamemnon de l'au omorīt. Și dacă i-au muștrat, cât i au fost voia, le-au đis: Eu m'am jurat fōrte rēu, că nu voi mai merge la rēsboiu, er pentru rugăciunile vōstre voi trimite pe nepotul meu Patroclu, că este vitez bun, și-i voi dă armele mele; și va merge cu voi în locul meu, și au dat Achileu tōte armele sale nepotului seu Patroclu, că era mare de trup ca și Achileu, și era vitez bun, și s'au îmbrăcat Patroclu cu platoșa lui Achileu, și și-au pus coiful în cap, și au încins armele, și au puresc cu elinii la Troada. Er unde vedeai pe Patroclu își pără, că este însuși Achileu, și era grōznic, că și unchiu-seu Achileu, și au eșit la rēsboiu troadenii, și vēđēnd pe Patroclu, le pārea că este însuși Achileu, și s'au îngrozit și nu cuteza elinilor, și îndată au început elinii a se îmbărbăta, și a gonit pe troadeni, și s'au spāriat ostile lui Ector. Er vitezul Ector tot îi îmbărbăta, și eșia în fruntea ostilor, și caută bine la Patroclu, și l'au vēđut și l'au cunoscut, că

nu este Achileu, și au đis ostilor: stați pe loc, că voi merge eu singur asupra lui Achileu. Și cum s'au sculat vitezul Ector can dintre margini, față la față asupra lui Patroclu, și l'au lovit ponciș cu paloșul grăbit pe sub sulita lui Patroclu, și l'au junghiat prin grumazi, și l'au surpat jos. Atuncia căđēnd trupul lui Patroclu în mijlocul ostilor, grăbia ostile dintr'amēndōuē părțile, cari vor luă trupul lui, și s'au făcut o năvală mare și chiot, cât s'au audīt până la ceriu, er săgețile și sulitele cădē asupră ca plōia din nor, și se tăia fără de nici o milă, ca să apuce trupul și armele lui Achileu, vitezul, și mai biruia troadenii, de n'ar fi sosit mai curēnd Achileu. Ce îndată cum au audīt Achileu că au omorīt pe Patroclu, au alergat ca un leu, cum era fără de arme, și au intrat în mijlocul ostilor, unde era trupul lui Patroclu, și au năvălit, și au apucat trupul însuși seu. Eră troadenii dacă au vēđut pe Achileu nepotu seu, lāsă a mai face năvală, și au luat elinii pe Patroclu mort, și l'au dus la tabără, și l'au plāns mult Achileu, și l'au îngropat; și după ce l'au îngropat au mers tōți împōrații și domnii la Achileu, și-l mângăia cu cuvēntul să nu-și facă voia rea, și au adus și bucate scumpe, și au făcut masă ca să-i mai potolēscă jalea. Er el nu voi rēscompēra sângele nepotu-meu Patroclu, nu voi mănca nici voi bē.

(Va urma.)

schimbat și cursul ei e dușmănos. Acesta s'a accentuat mai cu seamă din pricina, că actualul guvern e un contrariu pasionat al celui de mai nainte și că el e compus mai mult tot din bărbați recrutați din partidul conservatoriu, inamicul de moarte al partidului liberal. Acesta părere însă e eronată și motivele, pe care s'a basat, sunt false.

Părerile ce s'au vestit, că cabinetul Ioan Brătianu ar fi fost austro-fil sunt tot atât de puțin adevărate, decât de neadevărat este, că actualul cabinet Catargiu ar fi rusofil.

Dacă privești cu mai mare atenție la dezvoltarea lucrurilor din România, poți ușor înțelege, că această țară e pătrunsă de cel mai viu și înflăcărat sentiment patriotic și că toți bărbații ei de stat au în vedere numai și numai interesele românești. Nu ni s'a dat însă până acum nici măcar o singură ocaziune, care ar fi putut servi drept motiv de a ne plânge de ostilitate din partea României și sperz că mai de parte ministrul, că România e cu mult mai mândră decât sentimentul seu național și de independență, ce și-o a eluat numai bine de curând, decât ca să potta renunța la ele așa de ușor și fără motive.

În Sârbia lucrurile încă se desvoltă, însă nu tocmai așa ca în România, și noi ca cel mai tare trebuie să observăm în linie și dezvoltarea lucrurilor de aici, fără însă a ne mesteca în afacerile ei interne, ci în genere vorbind, să rămânem credincioși principiului de până acum în ceea ce privește țările din peninsula balcanică. Bunavoința noastră însă are și margini și dacă cu totă bunăvoința nu ni se vor manifesta și asigură garanțiile, ce ni se cuvin și suntem necesități ale pretinde, atunci prin chipuzelă vom ști de unde să apucăm lucrul și ce să facem pentru a scăpa nevătmate interesele noastre. Și dacă ea — Sârbia — se va născă să devină cuibul uneltirilor, ce se îndreaptă contra noastră, atunci ni se impune o sântă datorință, ca să ne apărăm.

Germania nutrește simpatiile vechi către noi, și raporturile cu ea sunt așa de intime și de favorabile, încât nu mai încapă nici o discuțiune.

Italia e tot așa de amicală precum s'a arătat în anii trecuți, când se răspândiră șvonurile alarmătoare despre un conflict european; ea ne va fi un aliat tot așa de credincios, pe cât de tare se bucură ea de încrederea noastră.

Cu un cuvânt a declarat ministrul de externe, că cu toate statele stăm în bune relațiuni și amicale și ele se desvoltă pe calea lor normală. Și fiindcă Rusia nu a fost accentuată deosebit, se presupune, că raporturile, în care stăm cu această putere, încă sunt amicale.

Comentările foilor atât asupra vorbirii monarhului cât și asupra declarațiunilor atât de sincere ale ministrului de externe sunt diferite.

În foile din Anglia și Franța situațiunea e prezentată în culori cu mult mai îngrijitoare. Declarațiunile au produs o nesiguranță și mai mare în ecuilibrul păcii europene.

În celelalte state presa consideră atât vorbirea narchului cât și a ministrului de cea mai fidelă iconă a situațiunii și crede, că pacea totuși nu va pute fi conturbată.

Desfășurarea comentariilor se urmărește însă cu mare zel și cel mai mic eveniment, ce s'ar ivi în Orient, potta deodată să schimbe și părerea presei, care comentază acum în modul cel mai optimistic.

Discursul

parochului Simeon Secărea, ținut cu ocaziunea desvălirii monumentului din Câmpul-pânei.

Ilustră adunare!

Când căutam înapoi la istoria patriei noastre și în deosebi la a patriei mai înguste, sufletul nostru se înfioră, vedând atâtea invasiuni și războaie crunte, devastări și prădări câte au trebuit să sufere străbunii nostri în acelea timpuri nefaste.

Dar cu deosebire mari au fost acele suferințe, decând semiluna și a preumblat armele învingătoare aproape în toate țările creștine, și mai ales în nefericitele țări dela Dunărea de jos.

„Vestigia terrent” ne vine a exclamă, când ne uităm prin țările, pe unde au trecut ordele barbare ale semilunei, ducând cu sine pretutindenea spaimă și teroare.

În acelea timpuri de tristă amintire străbunii nostri au trebuit să vegheze la hotară ca o sentinelă vecinic neadormită și să dea pept cu cutropitorea invasiune a musulmanilor, să apere cu sângele lor vetrele străbune și să lase următorimei o țară liberă de jugul sclăviei celei mai tiranice.

Istoria ne arată șirul întreg al acestor lupte sângeroase, din cari au răsărit mai târziu libertatea acestor țări cutropite.

Nu vom percurge întregul șir al acestor lupte crunte, ci ne vom opri la aceea epocă, în care s'au

petrecut acel eveniment, a cărui festivă amintire au întiunit astăzi o cunună imensă de oșpeți; ne oprim dă la a doua jumătate a vécului al cincisprezecelea în care s'au petrecut lupta memorabilă de pe acest câmp, numit pentru fertilitatea sa — „Câmpul-pânei.” La începutul jumătății a doua din véc al cincisprezecelea, patria noastră ne înfățișează o privesc posomorită: În țara noastră Ungaria domnesce marele rege ungar Mathia Corvinus, care cu mână de fer se pune la lucru pentru a aduce ordinea și dreptatea în țările supuse coronei sale; problemele sale ce voia a le realiza spre binele țării îi cuprindea totă activitatea; deseale sale războaie „pro domo” nu-i abătura agerul seu spirit dela marele desastru, cu care semiluna amenința în tot momentul țările orientale ale coronei ungurești. În deosebi Transilvania de frica invasiunilor turcesci era nemulțumită cu descendentul marelui erou Ioan Corvinus, ale cărui fapte eroice erau încă proștepe în memoria poporului. Sfășierile interne mai ales în Transilvania desceptau temeri serioase, toți erau îngrijați, că țara va căde pe vécuri în jugul turcesc.

Dușmanul care pândia cu ochiu ager toate ocaziunile binevenite pentru invasiuni, se pregătia mereu pentru a cuceri cu desăvârșire prin foc și fer aceste țări fertile, a le prăda și a pune în sclăvia pentru totdeauna populațiunile ce le locuesc. În anul 1479 — toamna — Ali Beg intră pe la Hațeg cu o oște de 30.000 — și înainteză, prădând și devastând cu o barbară furie spre acestea locuri, unde s'au petrecut, evenimentul memorabil, înscris cu litere nestere în istoria patriei noastre.

Dar și străbunii celor 3 populațiuni, cari locuesc în această țară, vedând pericolul ce-i astăptă, se reculeg, se pregătesc să întimpine cu curagiu pe dușmanul, care intrase în țară.

Nobilimea maghiară, sēcuii, sasii și românii se adună în oște, și string șirurile și înaintând despre Sebeș-săsesc spre Câmpul pânei, astăptă aici ostile turcesci, cari veniau din spre Orăștie.

După-ce șefii ostirilor creștine și fac pregătirile de luptă, se începe una dintre acelea bătălii, care va rămâne deapaură în memoria istoriei. La început norocul pare a suride armelor păgâne, trupele creștine șovăie, marele Stefan Bathori sângera din șase rane, cade de pe cal, și printre oștea cea creștină trece ca un fior rece frica de un desastru, — când în momentul supremului pericol, apare pe câmpul de războiu eroicul băn al Timișorei Paul Chi-nezu, carele asemenea unui leu răpitoriu se aruncă printre șirurile dușmane, tăind în dreapta și în stânga. Glasul seu puternic aprinde de nou viața în ostile creștine și după o luptă cruntă strimtorile ostiri turcesci sunt nimicite, — ér victoria se legă de stegurile ostirilor creștine.

În această bătălie memorabilă poporul român apare alături cu ceilalți fii ai patriei pentru a apăra această scumpă patrie de perire. Au fost o dată de glorioasă învingere ziua de 13 Octombrie 1479, în care strămoșii celor trei populațiuni a le Transilvaniei și-au ridicat un monument istoric, dăc monument istoric pentru că monumentul, care a fost ridicat în memoria acelei lupte mari s'a risipit, și de patru decenii nici un semn numai arată călătorilor, că pe aceste locuri s'au petrecut evenimente de gravă însemnătate.

Astăzi însă la inițiativa unor bravi și ilustrii domni din comitatul nostru ne-am implinit o sântă datorință către străbunii nostri, ridicând în acest loc, care a fost teatrul unei crâncene lupte un monument comemorativ, care va vorbi posterității despre virtutea străbunilor nostri.

În fața acestui monument imens înaintea căruia au amorțit certa de naționalitate, să ne dăm cuvântul reciproc frățesc, că vom apăra în unire și frățietate această țară, în care doresc ca toți fii să devină prin concordiă un element puternic, care să potta înfruntă toate eventualitățile viitoare.

Să tragem din marele eveniment cel sârbăm astăzi învățătura, că numai prin concordiă ne va succeda a asigură viitorul patriei pe base solide.

Interesul pedagogic, ca cel mai deapropo scop al învățământului educativ.

(Urmare).

După toate acestea ca parte întregitoare a *aperceptiunii* trebuie să amintim încă *atențiunea*, care se manifestă ca o tendință sau putere de a se susține în claritate ideile, ce vin a fi aperate, în contra apăsării și întunecării, cu care sunt amenințate din partea ideilor vechi. Acesta putere se află în însăși ideile aperate din conștiința noastră. E ușor dar a înțelege, cum se face, că în frageda copilărie, când din conștiință lipsesc cu totul, sau sunt prea puține idei aperate, nu potta fi nici vorbă de *atențiune* în sensul strict al cuvântului. Și dacă totuși se admite o *atențiune* și pentru acea vârstă, aceea e mai mult o *atențiune senzuală*, ce provine din impresiunile senzuale, sau din curiositatea

noutăților, nu provine însă din ideile aperate, cari sunt bine stabilite în conștiință. Așa dar adevărata *atențiune* rezultă din ideile aperate, cari sunt bine stabilite în conștiința noastră, din care motiv se și numesce *atențiunea perceptive* sau *intelectuală*.

Procesul, ce se petrece și la *atențiune*, încă nu e altceva decât o întimpinare ce fac ideile aperate ideilor nouă, eșind acestora înainte spre a le primi și ale introduce în conștiință, respective spre a le asimila. În favorul *atențiunii* aduce un mare serviciu împregiurarea, dacă ideile nouă au ore care asemănarea cu ideile aperate, dacă acelea întimpină încâtva elemente sinonime în conținutul ideilor vechi, cu un cuvânt dacă află în conștiință idei aperate. De însemnat e însă, că asemănarea dintre aceste idei n'are să fie prea mare, căci în cazul acela ideile nouă, dacă sunt într-o asemenea cu cele aperate, se contopesc pur și simplu în acestea fără să se simtă trebuința de a fi aperate separat. De altă parte dacă între ideile nouă și cele vechi s'ar afla un contrast cu totul bătătoriu la ochi, atunci acelea în loc de a fi aperate devin întunecate, respinse de acestea. Nu sunt dar în favorul deșteptării *atențiunii* nici acele casuri, când între idei nu se află nici cele mai mici nuanțe de omogenitate sau înrudire. Pentru că în cazul acesta, fiind ideile cu totul streine unele de altele, cele nouă află pe cele vechi indiferente față de ele și prin urmare nu li se oferă nimic, de ce s'ar pute încopci, și astfel se perd fără să le succedă a se așeză în mod stabil în societatea acelora. De aci se potta înțelege pentru ce nu suntem de loc *atenți*, când cetim sau ascultăm ceva, pentru a cărui pricepere ne lipsesc cunoștințele pregătitoare, adică ideile aperate. Scim din experiență, că rămânem indiferenți față de ceea ce ne este cu totul necunoscut și numai ceea ce ne este în parte cunoscut, ne atrage *atențiunea*. Se potta prin urmare dăce, că *atențiunea* fie-căruia nu se potta estinde mai departe, decât numai până unde ajung ideile lui aperate. De unde urmărește prea firește, că cu cât are cineva mai multe idei, adică cu cât dispune de o cultură intelectuală mai bogată, mai multilaterală, cu atât mai multe lucruri îi vor atrage *atențiunea*.

Acum să resumăm pe scurt cele până aci dăce. Dacă străbate o idee, fie singură ori dimpresună cu altele în conștiința noastră, prin aceea se reimprespetează, se reproduc alte idei în conștiință, cari se află în ore-care relație ori opoziție cu cele nouă și se petrece totodată între aceste o imbinare, o începciare sau contopire. Adică ideile reproduce în urma clarității lor mai mari, pe elementele înrudite ale ideii nouă le va susține, le va asimila, ér pe cele heterogene, contrare le va respinge. Prin urmare ideile nouă întâu se modifică apoi se primesc stabil între cele vechi. Acesta a fost *aperceptiunea*. Întreg procesul acesta se împarte în două părți: în partea primă ideea cea nouă duce rola de căpetenie, pentru că prin trăsura se reproduc ideile vechi; în a doua parte ideile aperate duc rola principală prin faptul, că es într-o întimpinare a celor nouă, spre a le asimila. Într-o cât ideile aperate înclină spre întimpinarea celor nouă, prin aceea îndreptă *atențiunea* noastră asupra acestora. În mersul acestui proces însă se pot deosebi trei acte. Ântâu, fenomenul din lumea fizică, care produce impresiunea, ce isbește în sensurile noastre, adică actul fizic. Apoi conducerea acestei impresiuni prin nervi sensibili spre centrul fiziologic. În sfârșit, se provocă o activitate curat internă, adică rezistența spiritului, prin care se prelucră impresiunea esternă, ceea ce constituie al treilea act, *actul psihic*.

După cele espuse până aci e ușor de a înțelege, că dacă înclinarea ideilor aperate pentru întimpinarea celor nouă decurge cu ușurință, din aceea se născă un simțământ de plăcere, o mulțămire, din care apoi isvoresce o dorință puternică pentru repetarea acestei activități interne; astfel omul se simte stimulat de un sentiment de necesitate, ca să continue a se ocupa cu obiectul, care îi atrage *atențiunea*. Acest simț, acest bold intern, în urma căruia ne aflăm îndemnați a ne ocupa și mai îndelungat și mai intensiv cu obiectul, care ne atrage *atențiunea*, este aceea ce numim *interes pedagogic*. Putem dar dăce, că dacă *atențiunea* noastră devine persistentă în ore-care direcțiune, acea dispoziție sufletescă e însuși *interesul pedagogic*. Măncând dela acesta Lindner definesce *interesul pedagogic* ca contrariul dela indiferentism și dela poftă, și dăce că nu e altceva decât o *persistență*, o *statornică atențiune îndreptată asupra unui obiect* *) Și fiindcă interesul totdeauna e urmărit de un simțământ de plăcere, de satisfacție, el e mai mult decât *atențiunea*. Se potta dăce că, precum din flóre se născă fructul, așa din *interes* se produce voința: *interesul* formeză puntea trecerei spre voință.

Acesta e cauza, pentru care *învățământul educativ*, care are să influențeze și asupra voinței elevului, formându-o conform scopului suprem al educațiunii, trebuie să deștepte și să desvölte în spiritul aceluia înainte de toate *interesul pedagogic*.

Dar pentru ca *învățământul* să potta corăspunde acestei probleme, nu e de ajuns a ne îngriji numai de împregiurarea, ca o idee să afle idei aperate în conștiința elevului: ci mai mult avem să căutăm a ne nesui într-acolo, ca procesul aperaturei să decurgă în conștiința aceluia cu ușurință și astfel să afle plăcere întrânsul. Numai astfel

*) Dr. G. Lindner o. c. p. 415.

interesul devine o adevărată putere, ce e menită a conserva cunoștințele noastre sufletești, ce le-am agonisit odată și a le îmbogăți prin altele nouă. A dezvoltă această putere e cea dintâi datorie a învățământului. *) Prin urmare *pedagogia științifică* nu se îndestulează numai cu aceea, ca în spiritul elevului să fie o sumă anumită de cunoștințe îngrădite; ci mai pre sus de toate pretinde ca învățământul astfel să fie condus, încât din cunoștințele agonisite prin acela să se desvôle în spiritul elevului un sentiment, o înclinare, o nesuțință morală, în urma căreia cu plăcere și devotament să meargă înainte pe cariera ocupată, în activitatea începută. În această privință astăzi ne aflăm în opoziție cu *pedagogia* veche. Căci *pedagogia* veche pune în sarcina învățătorului de a face obiectul învățământului interesant înaintea elevilor sei, pentru-ca astfel a celor să nu li se urască de prelegeri. Cu alte cuvinte, *pedagogia* veche pretindea, ca învățământul să fie interesant, presupunând astfel ca esistență interesarea din partea elevului. Astăzi *pedagogia*, în deosebi a școlii lui *Herbart* pretinde, ca învățământul așa să se conducă, încât din acela să se deștepte în spiritul elevului un interes multilateral, care să rămână lucrătoriu pentru întreaga lui viață **). Nesuțința învățătorului de a-și face obiectul predării interesant înaintea elevilor, ținteste mai mult într-acolo de a le captiva atențiunea pe un anumit timp. Prin urmare se poate privi mai mult ca mijloc pentru ore care scop. Interesul pedagogic, despre care noi vorbim aici, e cu totul altă natură. Acesta nu se poate privi ca mijloc pentru ore-care scop, ci din contră el însuși formează scopul învățământului. Învățământul încetă cu încheierea timpului menit pentru educațiune, interesul însă are să rămână pentru totdeauna. Scurt zis, interesul pedagogic nu se poate privi ca niște stări momentane ale spiritului, produse prin ore-care mijloace externe, ci ca o dispoziție stabilă, neîntreruptă, ce inspiră putere și însufleșește pe om în activitate în întreaga viață lui ca un izvor nesecat. (Va urma.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Brașov, la 11/22 Iunie, 1889. Domnule redactor! Producțiunea reuniunii sodalilor români, ce s'a aranjat aseră în sala Redutei, mi-a umplut inima de bucurie și acesta este, ce me îndemnă, a scrie rândurile de față. Programa executată este următoarea:

1. „Musica națională”.
2. „Dorule, o dorule”, de Iacob Mureșian, cor micst.
3. „Găinile și cănele”, de Th. Speranță, decl. de d. șora M. Mușlea.
4. „Coróna Moldovei”, de N. Popovici, cor de bărbați.
5. „Barbu lăutariul”, de V. Alexandri, esec. de dl D. Oprescu.
6. „Musica națională”.
7. „Recetă în contra sócrelor”, comedie după spaniolesce, esec. de membrii reuniunii.

Tóte piesele au fost executate foarte bine și cu mare precisiune. Prin aplause nesfârșite a răsplătit publicul ascultătoriu acest succes vrednic de totă considerațiunea. „Dorule, o dorule”, „Coróna Moldovei” și cântecul lui „Barbu lăutariul” au trebuit să se repeteze și nici după aceea nu mai înceta torentul aplauselor.

Era ceva într'adevăr de admirat, aflându-te în preajma unui succes atât de strălucit, produs de nisele cântăreți și jucători mai toți numai nisele copilandri, ér cântărețele copile de 10—12 ani.

Dacă este a se admite vre-o obiecțiune critică, apoi s'ar pute dice dóră ceva numai referitoriu la recitarea unor roluri din piesa teatrală „Recetă în contra sócrelor”. Se pare adecă, că nu toți diletanții erau pe deplin stăpâni pe rolurile lor. Cu toate acestea însă a succes și acesta foarte bine; și micile observări dispar cu totul, după-ce este știut, că ei sunt numai diletanți începători, érá nu artiști.

Am zis, că era de admirat succesul secerat de tineretul crud, nedezvoltat încă, scos din sinul poporului; mai mult însă este a se admiră paciența și bunăvoința rară a conducătorului și instructorului numitei tinerimi. Dacă cutez a me exprima în această formă, constat numai curata realitate a unei excepțiuni nobile în fața unui indiferentism odios și nimicitoriu al progreselor și al consolidării noastre naționale.

Dacă se mai află vre un popor în condiții nefavorabile în privința culturală și economică, atunci poporul nostru de aici din Șcheiu posedă aceste triste însușiri în gradul superlativ.

De aci pucend, domnul Stefan Bobancu, conredactorul „Gaz. Trans.”, fiu al poporului nostru din Șcheiu — prin conducerea, instruirea și întreținerea tinerilor și copilelor din Șcheiu cu ocupațiuni plăcute și folositoare, totodată și a luat asupra și o problemă pe cât de înaltă și folositoare, pe atât și de necesară. Necesitatea întreprinderilor de felul celor începute de dl Bobancu provine nu numai din

motive culturale și economice, ci și chiar din considerațiunile simțimentelor naționale față de atâtea tentațiuni provenite din afară atât pentru tinerimea nedezvoltată prin mijlocirea școlilor, cât și pentru tinerimea adultă prin ocupațiuni la indiviți aparținători națiunilor nesimpatice neamului nostru. Intre aceștia se numără mai vârtos sodalii, cari sunt seduși foarte ușor a intra în castrele streine, dacă inteligența română nu va căuta să îndrepteze răul.

Domnul Bobancu, pătuns de realitatea acesta tristă, a jertfit totul pentru de a ajunge la scop; a instruit însuși corul sodalilor, după-ce din lipsă de mijloace materiale nu a putut angagia instructor specialist.

Acum are de gând a începe cu copilele din popor o școală de impletituri cu totul deosebite și necunoscute la noi din industria de casă femească. Începutul se va face în Dumineca cea mai de aproape.

Forțe frumoșe prospecte avem din aceste întreprinderi, numai de nu ar fi atât de distrugătoriu indiferentismul și separatismul inteligenței noastre de aici! Acest indiferentism este cauza, că la producțiunea de eri nu au fost decât numai un profesor, doi învățători, 5 comercianți și 3 măestri, încolo au mai fost numai câteva familii din popor. Ore inteligența noastră română de aici numai din aceste persoane constă?

Numai personalul filialei „Albina” demn de tot respectul a considerat cu cuvenită căldură acesta în treprindere culturală națională.

De sigur societatea sodalilor va fi recunoscătoare pentru acesta atențiune cordială.

Amar a trebuit să simț societatea sodalilor și în special preastimatul domn Stefan Bobancu acesta lovitură tristă a disconsiderării conaționalilor lor, având a acoperi din buzunar un deficit de 44 fl. (patruzeci și patru de florini v. a.) după secarea puterilor și pierderea timpului. Acesta fatală calamitate se esplică foarte ușor, îndată-ce are omul cătuși de cât puțină cunoștință despre referințele noastre sociale de aici.

Inteligența noastră aristocratică nu se demite a se apropia și a și petrece în rând cu poporul; poporul scie, că e tractat cu desconsiderare și că cauzează celor mari displăcere, dacă se duce acolo, unde se duc ei și fac, ce fac ei, de aceea nici nu îndrănesc a se arăta acolo, unde nu e de nasul lor. În cazul de față, de sigur că și unii și alții s'au ferit a merge, creșdend, că acolo vor fi și de aceia, cu cari nu se vor simți bine, ér „cutezătorii” de diletanți au trebuit să sufere naufragiu îndoit.

Intre astfelu de impregiurări va fi foarte problematică isbutirea dlui Bobancu cu societatea dsale de a forma o clasă consolidată de meseriași culți și un fond pentru spriginirea lor în casuri de bôle și de alte nenorociri.

Perspectiva este: disgustare și discurgiare la lucru și instreinarea totală a tuturor de cătră ceilalți cu toate că sunt toți fii ai unei și aceleași națiuni.

Unul din popor!

Varietăți.

*) (Scolariu). Cu ziua de eri s'au închieat esamenele dela școla română de fetițe de aici. Atât la școla reuniunii femeilor române, cât și la cea civilă susținută de asociațiunea transilvană, esamenele au avut un rezultat foarte mulțamitoriu.

Rapórtel speciale despre esamene din cauza scurtimei timpului, le vom publica în numărul procsim.

*) (Călătoria părechei regale române.) Maj. Sa regele și regina României precum și mostenitoriul de tron au plecat să asiste la cununia principelui Wilhelm de Hohentollern în Sigmaringen. Fiind călătoria incognito în Viena înălții oșpeți au fost primiți de membrii legațiunei române și de colonia română. În hotelul „Muntsch” au primit visita archiducilor Albrecht, Wilhelm și Rainer cu soțiile lor, apoi a monarhului nostru, care purta uniformă de colonel al regimentului românesc al cărui șef este. Intreținerea a fost de tot cordinală și a durat trei sferturi de oră. Regina a făcut vizită archiducesei Stefania la Laxenburg. În cripta capușinilor a depus părechia regală o frumósă cunună. La 6 ore după amăzi au primit visita ministrului Kalnoky.

*) (Denumire.) Dl avocat Ioan Petricas a fost denumit de translator pentru limba română la tribunalul din Turda.

*) Programul examenelor publice dela școla capitală gr. or. română din Orăștie cu finea anului școlariu 1888/9 este următoriu:

Sâmbătă în 24 Iunie, c. st. v. dela 10—10½: cuvânt ocașional de deschidere rostit de directorul școlii; dela 10½—1 clasa I de băeți (desp. I și II), inv. de clasă I. Branga, dela 3—6 d. a. clasa II. de băeți (desp. III. IV și V), inv. de clasă C. Baicu.

Duminecă, în 25 Iunie: dela 10—1 clasa fetițelor (desp. I. II. III. IV. și V), inv. de clasă G. Joandrea; dela 3—4 cântările cu toți elevii și elevele

școlii sub conducerea inv. I. Branga; dela 4—5 gimnastica cu toți elevii școlii, instructor G. Joandrea, dir. școlariu; dela 5—6 excursinne în grădina școlară, cetirea clasificățiunilor, împărțirea premiilor și încheierea anului școlastic.

În decursul acestor esamene lucrurile de mână ale elevelor vor fi espuse în una din salele școlii noastre. Învățătoarea de lucru de mână, dómna Aurelia Vlad, n. Bariș va dá părinților și onoratului public deslușirile necesare.

La aceste esamene se invită părinții precum și toți p. t. binevoitorii școlii.

*) (Studii geologice) „Democrația” dela 7 Iunie a fost adus scirea, că dl dr. Uhlig dela Institutul geologic din Viena avea să meargă în București pentru a lua ore-cari informațiuni dela biroul geologic, în privința structurii geologice a arcului carpatic dintre Bucovina, Moldova și Transilvania. Acum anunță diarul numit, că dl Uhlig a și sosit în București și a mers împreună cu dl Ștefănescu pentru a vizita colecțiunile biroului geologic, unde au fost față și alți membrii ai acestui serviciu. Dl Uhlig a studiat două ore și jumătate colecțiunile petrografice și paleontologice adunate de membrii biroului și a fost încântat de avuția în roce și fosile ce a găsit acolo. D-sa a mărturisit, că nu se ascépta să întâlnească aici așa mul material geologic. Chiar în séra aceea dl Uhlig a plecat în Bucovina, unde are să facă studii pentru rectificarea unor indicațiuni eronate ale cărților geologice austriace anteriore, dintre care una destul de nouă, aceea a d-lui dr. Paul. După-ce va termină studiile sale în Bucovina, dl Uhlig va veni în Moldova și în special în județul Suceáva, pentru a face recodările trebuincioșe cu Bucovina. Dl Gr. Ștefănescu, care a studiat acest județ, pelângă indicațiunile verbale ce a dat dl Uhlig, i-a promis al însoți în persoană în județul Suceáva; pentru aceasta au și ficsat împreună ziua de întâlnire.

Mulțamită publică.

Pentru acoperirea speselor împreunate cu aranjarea mai alului școlii noastre capitale române din loc, care din cauza timpului nefavorabil nu s'a putut ține în 4/16 Iunie c, subscrisul a esmis la timpul seu o listă de contribuii benevole între inteligența română de aici, dela care s'a colectat suma de 13 fl. v. a.

Din suma aceasta 6 fl. s'a destinat pentru cumpărarea de premii spre a se împărți la finea anului școlastic, ér restul de 7 fl. pentru procurarea de cărți elevilor sêraci la începutul anului școlariu viitor.

Domnii, cari au binevoit a contribui sunt următori: Dr Ioan Mihu, avocat, 2 fl., Dr Avram Tincu, avocat, 1., Nicolau Popoviciu, ppresbiter 1 fl., Alesandru Nemeș, jude cercual 1 fl., Iosif de Orbonaș, pretore 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu la „Ardeleana” 1 fl., Dr Stefan Erdélyi, medic 1 fl., Nicolau Nestor, ppresbiter gr. cat. 1 fl., Petainek, căpitan ces. reg. 1 fl., Aurel Tincu, doctorand în medicină 1 fl., N. N. 1 fl., Teodor Herlea notariu în Vinerea, 50 cr., și N. X. 50 cr.

Me simt deobligat a aduce și pe calea publicității mulțamita și recunoștința mea generoșilor domnii contribuenți, cu ale căror oferte sum în plăcută poziție a stimula în elevii și elevele școlii noastre de aici sentimentul pentru progres în cultură și a contribui în parte la delăturarea obstaculelor obveniente în ajungerea scopului, ce-l urmăresce școla română.

Orăștie, 16 Iunie v. 1889.

George Joandrea.
dir. scol.

Din public *).

P. T. Inteligența și tinerimea română din comitatul M. Turda, prin acesta este conchemată a participa la o adunare prealabilă, pentru înființarea unei societăți de agricultură română în comitatul Murăș-Turda, adunarea se va ține în 18 Iuliu a. c., în localitatea școlii romane gr. cat. din loc la orele 10 a. m.

Obiectele:

1. Desbatere asupra statutelor.
2. Defigerea locului unde va avé să fie reședința societății.
3. Alegerea noului comitet pentru petrecerea de vară.
4. Propuneri.

Reghinul săsăsc, la 20 Iunie, 1889.

Comitetul tinerimei.

*) Pentru cele cuprinse sub rubrica acesta redacțiunea nu e responsabilă.

Loterie.

Vineri în 28 Iunie 1889.

Buda: 25 89 38 31 22

*) H. Kern „Grundriss der Pädagogik” 1887 p. 9.

**) Fr. Lindner o. c. p. 416.

Nr. 129

[80] 5-5

CONCURS.

La scólele medii și la cele normale (primare) române gr. orient. din Brașov sunt a se ocupa următoarele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istorie ca studiu principal și de limba latină și română ca studii auxiliare pe lângă calificarea recerută în privința limbei și literaturii maghiare conform § 61 din legea de instrucțiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal și de limba română ca studiu auxiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba și literatura latină și elină pe lângă calificarea recerută de § 61 din legea de instrucțiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală și comercială de limba și literatura germană ca studiu principal și de limba maghiară sau română ca studii auxiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală și comercială de limba și literatura franceză ca studiu principal și de limba română sau germană ca studii auxiliare.

6. Un post de învățătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se scrie concurs cu termin până la 15 Iuliu 1889 st. v.

Concurenții vor adresa petițiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naționalitate români și de religie gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității cât și în privința ții nutei lor politice;

c) că sunt de constituție sănătoși;

d) reflectanții la posturile de sub 1-5 incl. — să documenteze calificarea lor prescrișă de legea de instrucțiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 și 62 în combinațiune cu dispozițiunile în vigoare ale autorităților bisericești confesionale gr. or. române din arhidieceza Transilvaniei.

e) concurențele la postul de sub

Nr. 6 va produce documentele prescrișe, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus examenul de calificare învățătoresc conform legilor și dispozițiunilor existente, că posed cunoștințe teoretice și practice din grădinarit, de gimnastică și de desenul liniar. Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenții de sub 1-5 incl.

Până la obținerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul inițial anual de 800 fl. și devenind candidații profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetă de 5 ori; relut de cartir de 130 și 170 fl. anuali, în fine drept de pensie conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat în anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învățătoriu definitiv de 500 fl. anuali și două decenale de câte 100 fl., precum și relut de cartir.

Acei concurenți, cari nu vor fi

având deplina calificare prescrișă

sub d) în cas de lipsă vor fi primiți ca suplenți, având însă îndatorirea ca în termen de un an să depună examenul de calificare, prescriș de lege pentru a deveni profesor definitiv.

Concurenții vor declara în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și dispozițiunilor în vigoare ale institutului.

Brașov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort răsăritene Brașov.

ad Nr. 209.

[87] 1-3

CONCURS.

Pe baza încuviințării Venerabilului consistoriu arhidieceșan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. se publică a doua oră concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bătrânul paroch în comuna bisericească gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următoarele venit:

1. Dela boteze, cununii și înmormântări 250 fl.

2. Dela canóne, masle și liturgii 50 fl.

3. Dela botezul Domnului 40 fl.

4. Din alte funcțiuni sacre 60 fl.

Doritorii de a ocupa acest post se și substernă concursele cu documentele cerute de legile în vigoare până la termenul cuvenit la:

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iunie, 1889.

Romul Furdul,
proto resbiter.

ad Nr. pp 271

[85] 3-3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Clușului se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de piatră, cu supraedificatul economic, toate în stare bună, acoperite cu șindili și grădina de legumi fl. 50.—

2. Porțiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fânat de 8 cară de fân și cimitierul bisericești fl. 66.—

3. Venitul stolaru dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an fl. 82.—

4. Dela 200 familii câte o jumătate merță mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz și seacă, à 70 cr. fl. 140.—

5. Tot dela 200 familii câte o fi de lucru cu palma à 50 cr. fl. 100.—

rica venite la oaltă computate dau anual suma sigură de fl. 438.—

afară de jertfa de preste an și alte pomene ce se usiteză în popor.

Doritorii de a ocupa acesta stațiune parochială, au a și îndreptă petițiunile lor instruite conform legilor în vigoare, până la termenul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 12 Aprile, 1889.

Tulin Roșescu,
adm. ppresb.

Nr. 280.

[86] 1-3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneș) gr. or. din Seliște, comitatul Sibiuului, care a părăsit cu necredință pe legiuina lui soție Maria lui Savu Těmpăniariu gr. or. tot din Seliște fără a se scđ unde petrece — conform rezoluțiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provocă a se prezenta la subsemnatul oficiu în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial, intentat asupra-i de soția lui se va pertractă și decide și în absența lui.

Seliște, 12 Iunie, 1889.

Oficiul protopresbiterat greco-orient. al Seliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 480.

[88] 1-1

Publicațiune.

Prin care se aduce la cunoștință publică cumcă Maria Bogolea din Sighișora prin sentința Preaveneratului consistoriu arhidieceșan dto 2 Maiu a. c. Nr. 3204 B.; este totalminte divorțată de pribegitul ei bărbat Michail Filip tot din Sighișora.

Sighișora, în 12 Iunie 1889.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tracului Sighișorei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Picături de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Neasemnat mai bune, ca ori cari alte, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vânturi, răgăeli, acere, colică, catar de stomach, aereală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, galbinare, greață și vărsături, (vomări), durere de cap (în cazul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau inenere, încălcarea stomachului cu mănecări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroidi. Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr. [1907] 33-32

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picături de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe explicarea la întrebuințarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picături veritabile de stomach Mariazeller, se falsifică și imitează în multe părți. Ca semn al veritabilității, are se se ia totdeauna, embalgia cu care se învelesc, sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provădută cu marca fabricii, având pe lângă aceasta de a se mai observa, ca explicarea la întrebuințarea lor, care se află la fie care sticlă se fie imprimată în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se pot căpăta: **Sibiu**, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Tentsch, farmacia Karl Herzberg. — **Haleg**, farmacia Josef Csonka. — **Szász-Regen**, farm. Emil Wermescher. — **Orăștie**, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — **Avrig**, farmacia Keszler. — **Satulung**, farmacia Gustav Jekelius. — **Alba-Iulia**, farmacia Iul. Fröhlich. — **Medias**, farmacia Schuster. — **Sas-Sebeș**, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — **Alud**, farmacia Em. Kovács. — **Petroșeni**, farmacia G. Gerbert. — **Mercurea**, farmacia Chr. Fr. Schimert. — **Făgăraș**, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — **Cohalm** (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — **Satulung** (Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medalia cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váci, Nr. 17.

Recomand obiectele necesare pentru ajustarea bisericilor și capelelor pentru prețurile cele mai moderate, și lucrare cât se poate mai frumoasă: Anume: **Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental**

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompierei, copii descoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormântare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfesnice pentru altariu și de părete, candelă. Iconostase, chipuri pentru frontariu. În-mormântarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătăsă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătăsă.

Dantele bisericesci. Învêlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adevăra prin mai multe sute de epistole de recunoștință. [1972] 29-30

Cataloge de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Veritabila hârtie de țigări franceză le vrai Goudron de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenau și Paris este unica hârtie de țigări, care este înmuiată în extract de smochine norvegice (extractul de smochine e fără îndolă cel mai sănătos pentru laringe, berigată și plămâni) prin urmare unica hârtie de țigarete, ce o poți folosi fumătoriul fără a-i cauza vre-o stricăciune sanitară. O mulțime de atestare dela medici și capacități industriale stau la dispozițiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onoare, 20 diplome hors concours.

Se află în toate neguțătoriile de galanterie de hârtie în Nürnberg, precum și în toate traficele de tabac și țigări. [71] 6-12

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior și fisicului Dr. G. Schmidt curăză grabnic și radical **asurdenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar și în casurile cele mai acute și mai vechi. **Delătură îndată molestătorea țiiure a urechilor și auzul greu**, precum dovedesc **mii de atestate originale**. Prețul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 5-6

Se capătă în: **E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.**

Depositol general pentru Croația la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.